

PION - Prostitertes interesseorganisasjon i Norge
Postboks 6851, St. Olavs Plass
0130 Oslo
Tlf: 21985271
E-post: pion@pion-norge.no

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 20060518	Dok.nr: 9
Arkivkode: 543	Dato: 05.09.06
Avd.: INN/PRE	Saksbeh.:
U.off.:	

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8019, Dep
0030 Oslo

Att: Geir Elias Karlsen

Deres ref: 200600614

Vår ref: Astrid Renland

Høringsuttalelse til instruks om midlertidig arbeidstillatelse til ofre for menneskehandel

PION er ikke anført som høringsinstans men vi tillater oss likevel å avgi kommentarer til høringsnotatet.

PION ble stiftet i 1990, og er en interesseorganisasjon, kontaktsted og politisk talerør for kvinner og menn med prostitusjonserfaring. Organisasjon består av et styre som har det formelle ansvaret for virksomhet, ansatte og tidsskriftet Albertine. PION driver forebyggende helse- og opplysningsarbeid, spesielt i forhold til Hiv/Aids og seksuelt overførbare sykdommer. PION mener at det er en tett forbindelse mellom prostituertes utsatthet for vold, andre fysiske og psykiske helseskader, og den samfunnsmessige holdningen til prostitusjon. Vår tilnærming er derfor basert på et rettighetsperspektiv der formålet er at mennesker som jobber i prostitusjon skal sikres sivilt, sosialt og politisk medborgerskap. Det betyr at vi jobber med å styrke den enkelte som jobber i prostitusjon så vel som miljøene kollektivt ved å oppfordre til egenorganisering, og etablere strategier for å motarbeide isolasjon og selvførdømmelse. PION yter den enkelte juridisk rådgivning og hjelp i konkrete saker som angår offentlig forvaltning, familiesaker og hjelp til å registrere foretak. Vi jobber med å bekjempe sosialt stigma og fordømmelse ved å formidle seriøs kunnskap og informasjon om prostitusjon til studenter, politikere, forskere, journalister og andre interesserte. Organisasjonen deltar aktiv i den politiske debatten om og er høringsinstans for departementene i spørsmål som vedrører prostitusjon. PION samarbeider med offentlige prostitusjonstiltak, og andre organisasjoner på spørsmål som vedrører prostitusjon.

Prostitusjonsmarkedet har i løpet av det siste tiårene gjennomgått radikale endringer som først og fremst kan tilskrives pågangen av transnasjonal- og migrasjonsrelatert prostitusjon, og endringer i migrasjonsmønster. Utenlandske kvinner som jobbet i prostitusjon på 1980- og opptil midten av 1990-tallet var først og fremst kvinner som hadde tilhørighet til Norge gjennom ekteskap eller familiegjennomføring, jobbet på innendørsmarkedet og dermed mindre synlig for offentligheten. I dag opplever vi at kvinner – og menn, som kommer til Norge oppholder seg temporært og jobber i gateprostitusjon. Markedet er i kontinuerlig endring med stadig utskifting av grupper og med hensyn til hvilke grupper som til enhver tid dominerer markedet. Rapporter fra prostitusjonstiltak, forskningsrapporter samt våre egne observasjoner

viser at bildet er komplekst både med hensyn til hvordan disse gruppene er organisert og graden av utnyttelse. Variasjonene er store både innenfor og mellom de ulike gruppene.

Norske myndigheter har som et ledd i folkerettslige forpliktelser iverksatt tiltak blant annet i form av handlingsplaner, lovendringer og beskyttelse for ofre for menneskehandel. Spesielt med hensyn til sistnevnte står norske myndigheters ansvar i en særstilling siden Norge er bundet av konvensjonsforpliktelser ikke bare til gjeldende protokoll, men også andre menneskerettighetskonvensjoner. Så langt kan det se ut som at ofrene for menneskehandel har fått en underordnet posisjon i forhold til krigen mot transnasjonal organisert kriminalitet.

PION ønsker derfor en utvidelse av "refleksjonsperioden" velkommen, selv om vi mener at det er behov for en atskillig lengre utvidelse enn 3 måneder. Menneskehandel retter seg mot migrasjonsprosessen, og for noen vil migrasjon være knyttet til sosiale nettverk ved at man har familie, bekjente etc. som har migrert forut og har kunnskap både om avsender- og mottakerland. Andre er avhengig av kommersielle nettverk og agenter for å komme seg fra en destinasjon til en annen. I begge henseende kan den som migrerer oppleve grov utnyttelse både under migrasjon og ved opphold i et område samtidig som man opplever stor avhengighet til den/de som står bak utnyttelsen både i forhold til egen situasjon i stedslandet og familiens situasjon i hjemlandet. De fleste som jobber i prostitusjon enten det var motivet for å migrere eller man underveis har blitt nødt til å jobbe i eller lurt eller tvungen inn i prostitusjon, føler på stigma og fordømmelse, og vi vet at dette kan vanskeliggjøre valget om å gå ut av prostitusjon. Vi mener derfor at "refleksjonsperioden" bør være 1 år slik at den som er offer for menneskehandel gis rom til å fatte egne valg i forhold til viktige beslutninger som en anmeldelse eller bistand i en kriminalsak vil være.

PION er positiv til at det nå åpnes for arbeidstillatelse da dette kan bidra til å styrke den enkelte i forhold til egne valg og muligheten til å etablere seg utenfor den gitt tvangssituasjon. Vi er også fornøyd med at kriteriene for å få midlertidig arbeidstillatelse bygger på personens egne erfaringer eller at omstendighetene tilsier at det handler om menneskehandel. Men vi stiller oss kritisk til at dette ikke skal gjelde personer som har fått avslag på asylsøknaden og lurer på om departementet med dette mener at asylanter ikke kan være eller bli ofre for menneskehandel?

I følge kriteriene kreves det ikke at personen har brutt med miljøet bak menneskehandel for å få arbeidstillatelse, men at det bør skje *innen rimelig tid* etter at tillatelsen er innvilget. PION finner dette noe vanskelig da det ikke oppgis hva som legges i *rimelig tid*, og vi mener at manglende brudd kan være et tegn på at personen ikke har tilstrekkelig tiltro til hjelpen som gis eller krefter til å bryte med miljøet bak menneskehandel. I mange tilfeller vil dette være mangeartede sosiale relasjoner det er snakk om, og bruddet fremstår mer som en prosess enn et klart brudd. "Refleksjonsperioden" er da heller ikke på mer enn 3 måneder, og heller enn å sanksjonere manglende brudd bør man se at denne personen kanskje trenger ytterligere hjelp og tid for å komme ut av situasjonen. Et annet spørsmål er hva som menes med å bryte med miljøet bak menneskehandel, kreves det at personen slutter i prostitusjon eller legges det hallik/trafikker virksomhet til grunn? Her bør man være klar over at en person kan ha et sterkt behov for hjelp til å komme ut av en utnyttende situasjon uten at det innebærer at personen ser seg råd til å helt slutte i prostitusjon på grunn av forsørgelsesansvar i hjemlandet.

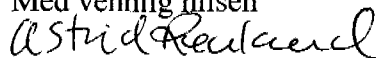
Dette fører oss over på punkt 3 der bakgrunnen for å gi nye tillatelse særlig vektlegger strafferettslige hensyn. PION er kritisk til at det i forhold til dette punktet skal legges særlig vekt på om politi og påtalemyndighetene finner det hensiktsmessig at denne personen

oppholder seg i riket. Hvis en person har gått til det skrittet og anmeldt bakmenn og/eller bistår politiet i etterforskningen av saken må denne personen så langt denne ønsker det gis ny tillatelse uavhengig av hva politi og påtalemyndigheter måtte mene, så lenge etterforskningen og straffesaken pågår. Dette bør også være avklart på forhånd slik at den som søker beskyttelse og hjelp føler seg trygg på at det gis mulighet og tid til å områ seg i forhold videre livssituasjon enten det gjelder å søke videre opphold i Norge eller reetablere seg i hjemlandet.

PION mener at arbeidstillatelse må gis selv om personen ikke har et konkret tilbud om arbeid, og at personer som har fått innvilget arbeidstillatelse i et år bør få mulighet til familiegjenforening med egne barn.

Oslo 29.08 2006

Med vennlig hilsen

Astrid Renland

Adm. ansvarlig for PION